

Att mäta effekter av samhällsentreprenörskap och relationen till BRP+

Lovisa Högberg

Överblick

- RESENS-projektet om samhällsentreprenörskap och regional utveckling
- Samhällsentreprenörers behov av att mäta effekter och värde
- Kopplingen mellan samhällsentreprenörskapets värden och BRP+
- Inventering av metoder för att mäta effekt och värde

Bakgrund: Interreg-projektet RESENS 2016-2018

- Samarbete mellan universitet, kommuner och privata aktörer med fokus på forskning och utveckling kring **drivkrafterna bakom samhälls-entreprenörskap, socialt företagande och social innovation**
- Mål:
  - Gränsöverskridande lärande om mekanismerna bakom regional förnyelse
  - Utveckling av samhälls-entreprenörskap i Trøndelag, Jämtland och Västernorrland.

RESENS – Regional Utveckling och
Samhälls-entreprenörskap i Norge-Sverige

Mäta socialt värde / samhällsnytta inom RESENS

- Socialt värde är en effekt av samhällsentreprenörskap
- Varför finns behov att mäta?
  - Företag vill skapa affärsmodell
  - Investerare vill välja bra projekt
  - Offentlig sektor vill utvärdera
  - Politiker vill förbättra styrning för att minska sociala behov

Vad menas med socialt värde?

- Samhällsentreprenörskap = företag vars verksamhet adresserar samhällsbehov och skapar *positiva externa effekter* (Santos, 2012).
  - Extern effekt = verksamhetseffekt utan ”prislapp”
- Socialt värde = lindring av sociala begränsningar (Sinkovics et al. 2015)
  - Om verksamheten lindrar / botar en social utmaning kopplat till mänskliga rättigheter skapas samhällsnytta

Överblick BRP+ komponenter

- BRP är ”värdet av allt som produceras i en viss region under en viss tidsperiod” och kan t.ex. mätas genom summan av utgifter för
  - Privat konsumtion
  - Offentlig konsumtion
  - Privata investeringar
  - Nettoexport
- BRP+ kompletterar måttet genom hänsyn till
  - Livskvalitet idag
  - Hållbarhet över tid

Socialt värde i "BRP"

- BNP kritiseras som välfärdsått
  - Tar inte hänsyn till negativa eller positiva effekter på samhället/miljön
  - Mäter inte informell aktivitet, t.ex. ideell sektor eller hemarbete
  - Offentlig sektors utgifter mäts genom faktiska kostnader
  - Mäter inte resursfördelning i befolkningen
- BRP mäter bara samhälls-entreprenörskapets finansiella effekter
- Sociala effekter kan få ett finansiellt värde genom faktisk betalningsvilja eller genom uppskattning av någon mätmetod
  - Samhälls-entreprenörskap som spar pengar åt offentlig sektor kan få negativ effekt på BRP

Socialt värde i ”+”

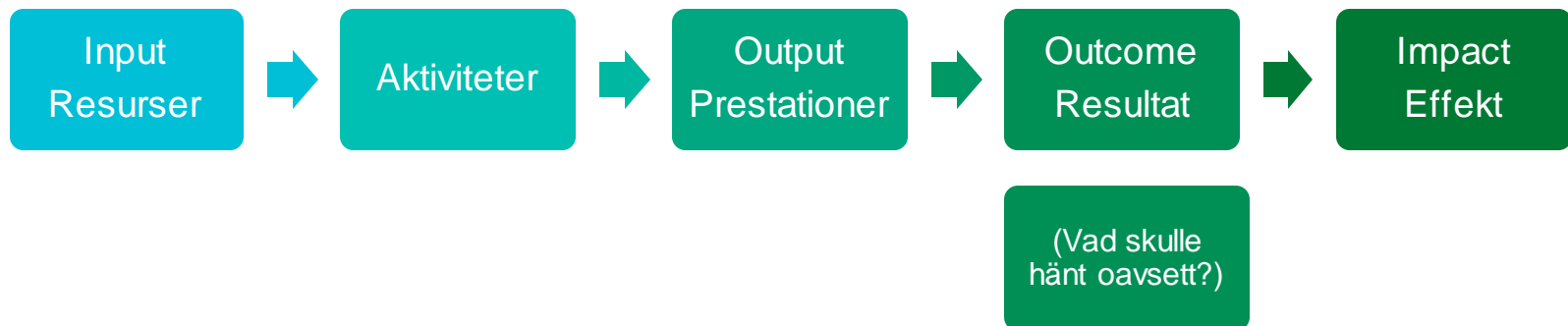
- Livskvalitetsdimensionerna kan ha sociala begränsningar som samhällsentreprenörskap kan försöka minska
- Samhällsentreprenörskap kan också bidra till hållbarhet över tid, kanske främst humankapital och socialt kapital

Hur skapas socialt värde?

- Vilket är det kausala sambandet mellan samhällsentreprenörernas verksamhet och minskade sociala begränsningar?
  - Hur mycket resurser behöver verksamheten för att få effekt?
  - Finns det annat än verksamheten som påverkar effekten?

Socialt värde = effekt – verksamhetens resurser & andra faktorer

Vad är det som mäts?

- Värdeskapandekedjan / theory of change
- Vilka parametrar (hur operationaliseras värdet)?

Inventering av mätmetoder I

- Clark *et al.* (2004) sammanställde en metodkatalog för ”Double Bottom Line”-aktörer. De nio metoderna för Social Impact Assessment (SIA) redovisades och utvärderades utifrån ett antal kriterier i syfte att ge aktörerna vägledning i sin rapportering.
- Utgår ifrån värdeskapandekedjan och tar hänsyn till genomförbarhet och trovärdighet

PRIMARY APPLICATION
TO DATE

METHOD	PROCESS	IMPACT	MONETIZATION	NONPROFIT	FOR-PROFIT
Theories of Change	●			●	
Balanced Scorecard (BSc)	●	◐		●	
Acumen Scorecard	●			●	●
Social Return Assessment	●				●
AtKisson Compass Assessment for Investors	●	◐			●
Ongoing Assessment of Social Impacts (OASIS)	●	●		●	
Social Return on Investment (SROI)		●	●	●	
Benefit-Cost Analysis		●	●	●	
Poverty and Social Impact Analysis (PSIA)		●	●	●	●

Inventering av mätmetoder II

- Tuan (2008) beskrev åtta metoder som mäter socialt värde genom att länka kostnad till effekt som alla egentligen handlar om:

$$\text{Förväntad avkastning} = \frac{\text{Utfall eller nytta} \times \text{sannolikhet lyckat resultat}}{\text{Kostnad}}$$

- Svårigheter är tekniska begränsningar (t.ex. antaganden, tidsramar, effekters prislapp, isolering av effekt) och legitimiteten bl.a. olika mått och vilja till transparens, bristande datakvalitet, bristfällig användning och mätkostnader.
- Risk för falsk känsla av precision, universallösning och cherry-picking – viktigt att definiera syfte och användning med mätresultat

Inventering av mätmetoder III

- Maas & Liket (2011) kategoriserade 30 Social Impact Assessment-metoder utifrån ett antal kriterier och visade att metoderna skiljer sig inom sex områden
  - Vad är syftet?
  - I vilket skede genomförs mätningen och vilken tidsram bedöms?
  - Fokuserar man på input eller output?
  - Vilket tillvägagångssätt för att mäta värde används?
  - Vilken samhällsnivå undersöks?

Inventering av mätmetoder IV

- Dufour (2017) fokuserade på effektmätning (ej värdemätning) för arbetsintegrerande sociala företag där definitionen av social effekter är att de ”include all social and cultural consequences for human populations of any public or private actions that alter the ways in which people live, work, play, relate to one another, organize to meet their needs, and generally cope as members of society”.
- Ytterligare två perspektiv lyfts in
  - För vilka målgrupper/intressenter görs mätningen?
  - Vilka analytiska perspektiv används?

Klassificering av metoder för att mäta socialt värde

Syfte	Perspektiv	Tillvägagångssätt
Sållning Övervakning Rapportering Utvärdering	Mikro (individ) Meso (företag) Makro (samhälle)	Processmetodik Effektmetodik Monetarisering

Klassificering av metoder för att mäta socialt värde

Orientering	Tidsram	Tidsrymd
Input Output	Eventuella framtida Pågående Tillbakablickande	Kort sikt Lång sikt

Klassificering av metoder för att mäta socialt värde

Ansvarighet	Analytiskt perspektiv
Interna intressenter Externa intressenter	Cost-efficiency Cost-benefit Annan

Best practice?

- Samsyn kring metodval vore önskvärt för att bygga infrastruktur, kompetens och legitimitet
- Mått för socialt *värde* (i kr) kan komplettera BRP
- Mått på social *effekt* relaterat till dimensionerna i BRP+ för respektive social *begränsning*
- Företag som mäter effekt och värde måste utgå från kausalitet i verksamheten men det är inte nödvändigt i BRP+
  - Utvecklingen kan mätas över tid men inget säger hur mycket samhällsentreprenörerna orsakar i lindring av sociala begränsningar

Slutsatser

- Svårt att trovärdigt och genomförbart mäta effekterna av samhällsentreprenörskap
- På aggregerad nivå utgörs det sociala värdet av externaliteter
  - Vem som ska betala för en tjänst behöver inte vara självklart
- Både samhällsentreprenörer och BRP+ adresserar sociala begränsningar
  - Effekterna av samhällsentreprenörskap finns både i "BRP" och "+"
  - Ett ekonomiskt värde på sociala effekter kan synliggöra verksamhet
  - Socialt värde kan motverka ekonomiskt värde (t.ex. mått på offentlig sektor) – kom ihåg vad samhällsmålen är (bör vara)

Tack!

? eller !

lovisa.hogberg@miun.se

Referenser

Clark *et al.* 2004. "Double bottom line project report: assessing social impact in double bottom line ventures. Methods catalog"

Dufour. 2017. "State of the art in social impact measurement: methods for work integration social enterprises measuring their impact in a public context"

Maas & Liket. 2011. "Social Impact Measurement: Classification of Methods." In Burritt *et al.* (Eds.), *Environmental Management Accounting and Supply Chain Management*

Santos. 2012. "A positive theory of social entrepreneurship"

Sinkovics *et al.* 2015. "A reconceptualisation of social value creation as social constraint alleviation"

Tuan. 2008. "Measuring and/or estimating social value creation: Insights into eight integrated cost approaches." Final Paper. Bill and Melinda Gates Foundation.